

2016

Cause, Consequences and Policy Response

Saeed Mohammadi

www.yes-tico.com

The Price of Oil

مقدمه: (Prolegomenon)

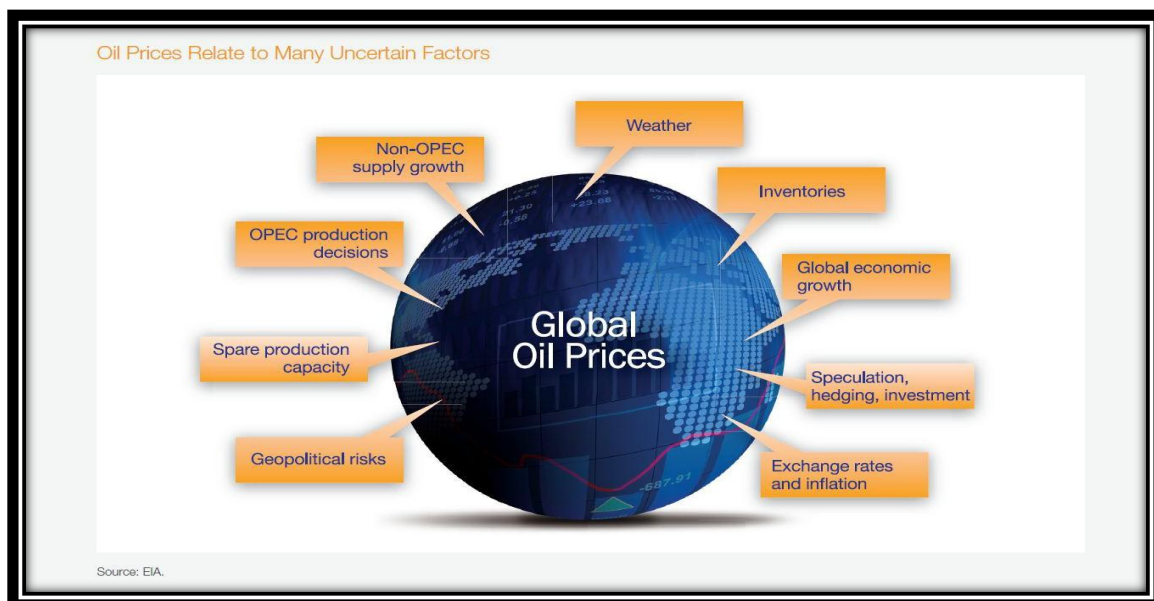
قیمت نفت، به طور کلی به قیمت آنی یک بشکه نفت قیمت نفت خام اشاره دارد. برخی از مراجع قیمت برای خریداران و فروشندگان عبارتند از:

- West Texas Intermediate (WTI)
- Brent ICE
- Dubai Crude
- OPEC Reference Basket
- Tapis Crude
- Bonny Light
- Urals oil
- Isthmus and Western Canadian Select (WCS)

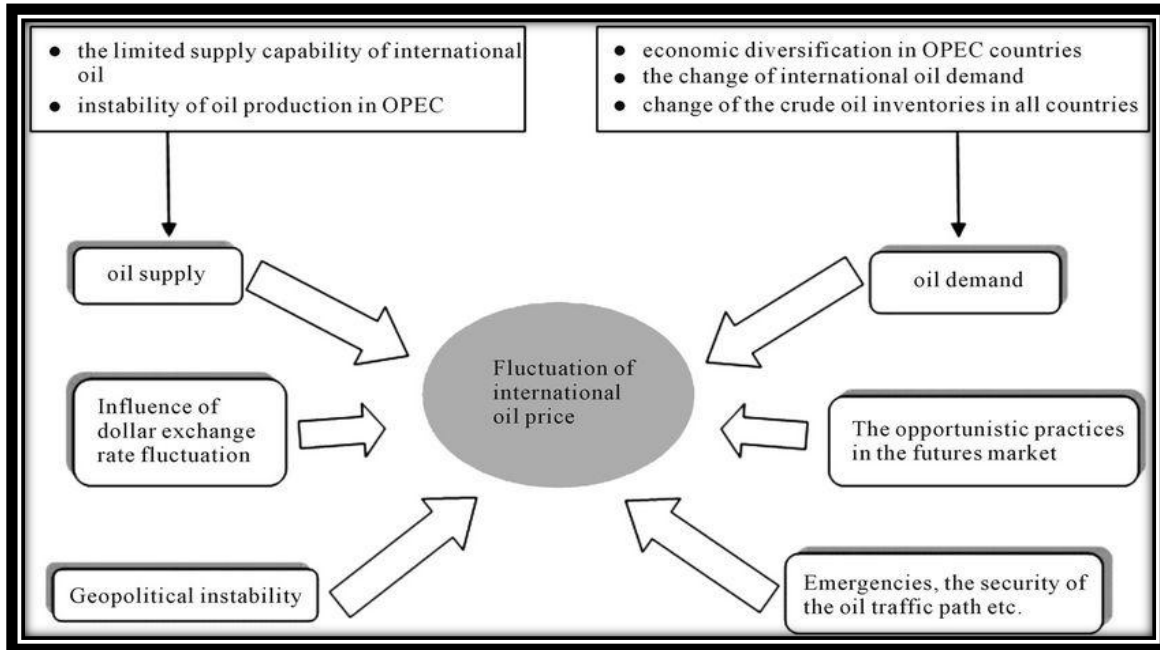
به طور کلی، اختلاف قیمت در یک بشکه نفت بر اساس درجه آن وجود دارد. تعیین شده توسط عواملی مانند: گرانش خاص آن و یا API (American Petroleum Institute gravity) و گوگرد موجود در آن و همچنین محل آن. برای مثال؛ نزدیکی آن به خطوط ساحلی و/یا پالایشگاه. نفت خام ترش و سنگین از قبیل Western Canadian Select ارزان تر از نفت خام سبک تر و شیرین تر از قبیل Western Texas Intermediate هستند.

علل نوسانات قیمت نفت: (The Causes of Oil Price fluctuation)

نفت یک کالای مصرفی می باشد و به عنوان مثال، این مورد منجر به این گشته تا نوسانات بیشتر و بزرگتری را نسبت به سرمایه گذاری های ثابت مانند سهام و اوراق قرضه شاهد باشیم.

The Price of Oil

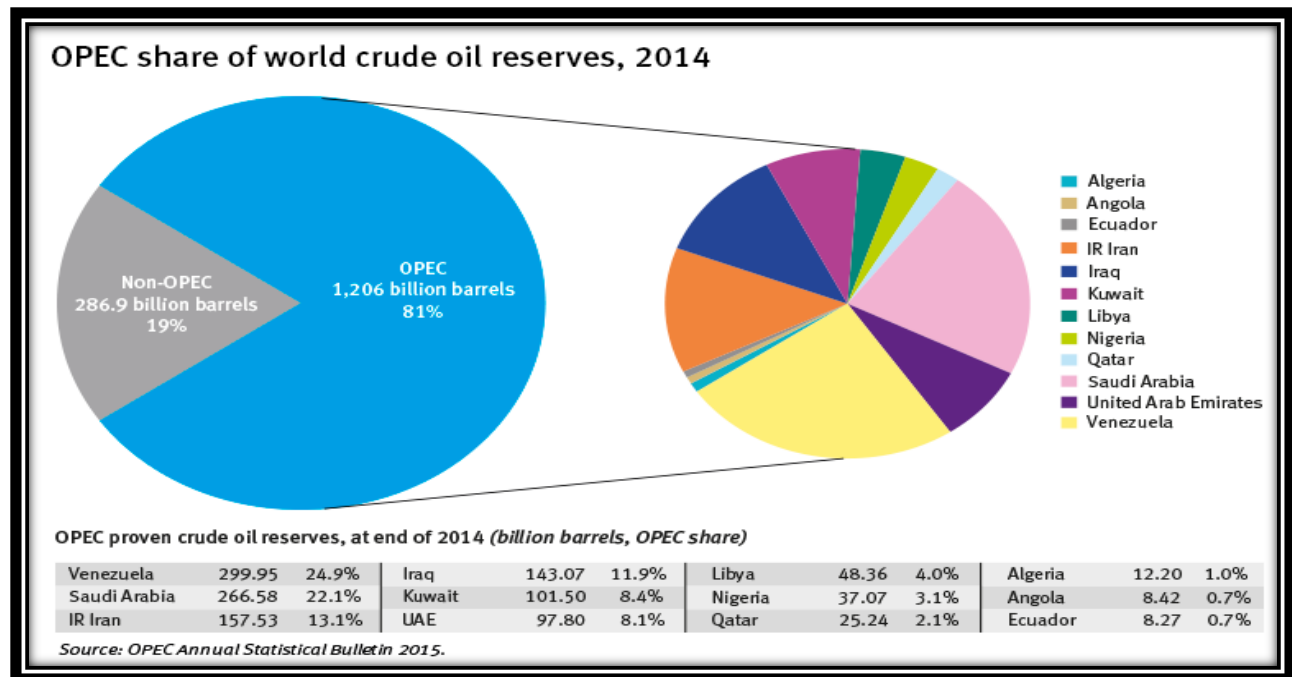
➤ سازمان کشورهای صادرکننده نفت – اوپک: (OPEC)

اوپک، یا سازمان کشورهای صادرکننده نفت، تاثیر گذار اصلی نوسانات قیمت نفت است. اوپک یک کنسرسیوم از ۱۳ کشور ساخته شده است: الجزایر، آنگولا، اکوادور، اندونزی، ایران، عراق، کویت، لیبی، نیجریه، قطر، عربستان سعودی، امارات متحده عربی و ونزوئلا.

اوپک حدود ۴۰ درصد (۰.۴۰) تقاضای نفت جهان را کنترل و تامین می کند. این کنسرسیوم، مجموعه سطوح تولید را به منظور پاسخگویی به تقاضای جهانی تنظیم می نماید و می تواند قیمت نفت و گاز را با کاهش یا افزایش تولید تحت تاثیر قرار دهد.

The Price of Oil

اوپک وعده داد تا قیمت هر بشکه نفت را برای یک دوره و آینده قابل پیش بینی در سطح ۱۰۰ دلار نگه دارد، اما در اواسط سال ۲۰۱۴ قیمت نفت شروع به یک افت ناگهانی نمود. قیمت نفت از یک اوج به ازاء هر بشکه ۱۰۰ دلار به بشکه ای حدود ۵۰ دلار تنزل پیدا کرد. در آن زمان اوپک یکی از علل عمده و تاثیرگذار در این کاهش قیمت نفت بود. به دلیل بروز اختلاف بین اعضاء و عدم کاهش تولید نفت، این امر منجر به جست و خیز قیمت نفت گردید.

بی تفاوتی اوپک و عربستان به کاهش قیمت نفت دامن زده است. در گذشته وقتی قیمت ها سقوط می کرد کشورهای عضو اوپک به هراس می افتادند. همان طور که می دانیم در اوپک دو گروه وجود دارند که در این میان عربستان هم عضو و سردمدار یکی از آن گروه ها است. در این میان عربستان و هم پیمانان آن مخالف کم کردن تولید و افزایش قیمت نفت هستند، در مقابل ایران، عراق، الجزایر و لیبی که جزء یک گروه هستند همواره با این سیاست مخالف بوده که این اختلاف ها امروز هم ادامه دارد و سعودی ها به نوعی مانع کار اوپک هستند.

دلیل سعودی ها این است که به خاطر نفت شل افزایش تولید می دهد که روند تولید آن را متوقف کند، همچنین عربستان با این سیاست می تواند باعث متضرر شدن ایران و روسیه شود.

The Price of Oil

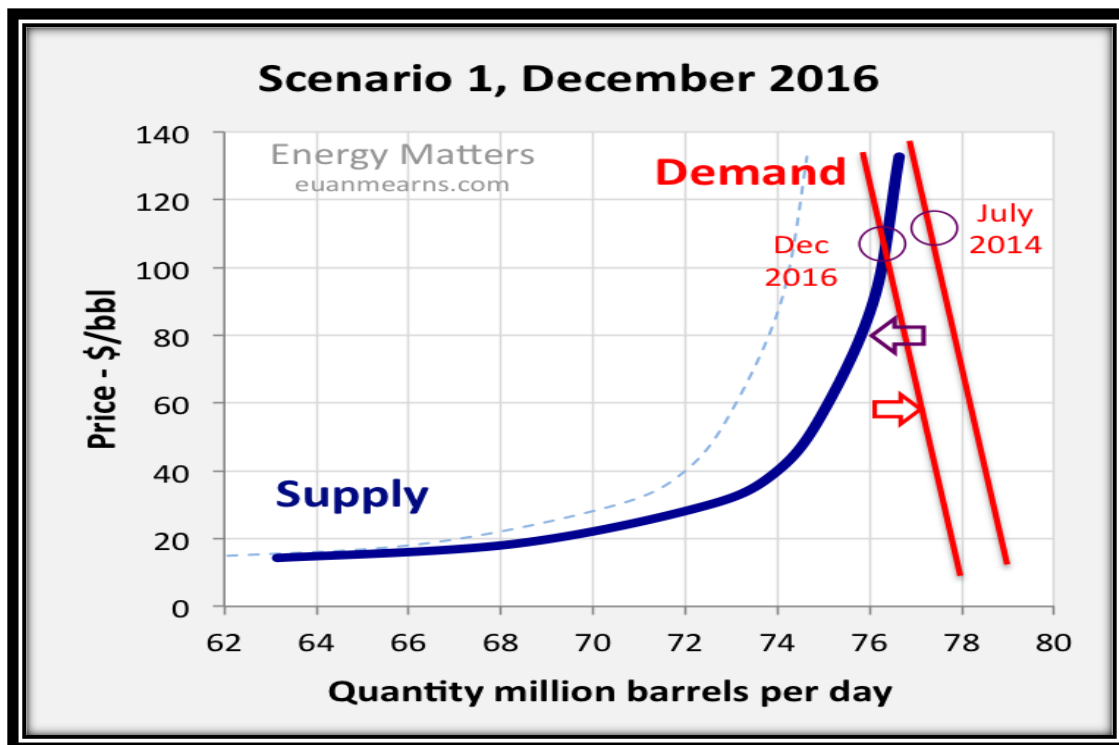
عرضه و تقاضا: (Supply & Demand)

بر طبق علم اقتصاد و بازار، قانون عرضه و تقاضا سبب ایجاد تغییر در قیمت های کالاهای مصرفی، سهام یا اوراق قرضه می گردد. هنگامی که عرضه بیش از تقاضا باشد، قیمت ها کاهش و بالعکس آن نیز اگر تقاضا بیشتر از عرضه و تولید باشد قیمت ها افزایش می یابد.

کاهش قیمت نفت را می توان تقاضای پایین برای نفت در اروپا و چین، همراه با یک منبع ثابت از نفت از اوپک دانست. عرضه بیش از نیاز نفت باعث سقوط به شدت قیمت نفت می گردد.

عامل تقاضا مؤلفه بعدی در کاهش قیمت نفت است. تقاضا اکنون کاهش پیدا کرده است؛ زیرا اقتصادهای نوظهور جهانی مانند هند و چین تقاضای نفت خود را کاهش داده اند. البته کاهش تقاضای ناشی از وضع اقتصاد جهان از طرف صنایع انرژی بر هند و چین بازار را متأثر می کند، از این رو آنها تأثیر بیشتری بر تقاضا می گذارند؛ این در حالی است که (صنایع) کشورهای پیشرفته تقاضا را کمتر متأثر می کنند.

در حالیکه عرضه و تقاضا تاثیر گذار بر قیمت نفت می باشند، قطعا بازار آتی نفت قیمت نفت را تعیین می نماید. قراردادهای آتی نفت یک توافق لازم الاجرا می باشد که به خریدار این حق را می دهد تا هر بشکه نفت را بر طبق قیمت هایی که در آینده عرضه می گردد خرید نماید. همانطور که در قراردادها نوشته شده، خریدار و فروشنده نفت یک تاریخ مشخص را بابت انتقال و تکمیل معامله در نظر می گیرند.

The Price of Oil

➤ بلايای طبیعی: (Natural Disaster)

بلايای طبیعی از دیگر عوامل تاثیر گذار در نوسان قیمت نفت هستند. بعنوان مثال؛ زمانیکه طوفان کاترینا در جنوب ایالت متحده امریکا در سال ۲۰۰۵ (State Hurricane Katrina Struck the Southern United) رخ داد، تاثیر ۱۹ درصدی بر تولید و عرضه نفت در امریکا گذاشت. این حادثه باعث گردید قیمت نفت افزایش ۳ دلاری را در هر بشکه تجربه کند. همچنین در حادثه ای دیگر در ماه مه ۲۰۱۱ (May 2011) جاری شدن سیل در رودخانه می سی سی پی (The Flooding of the Mississippi River) باعث بروز نوسان در قیمت نفت گردید.

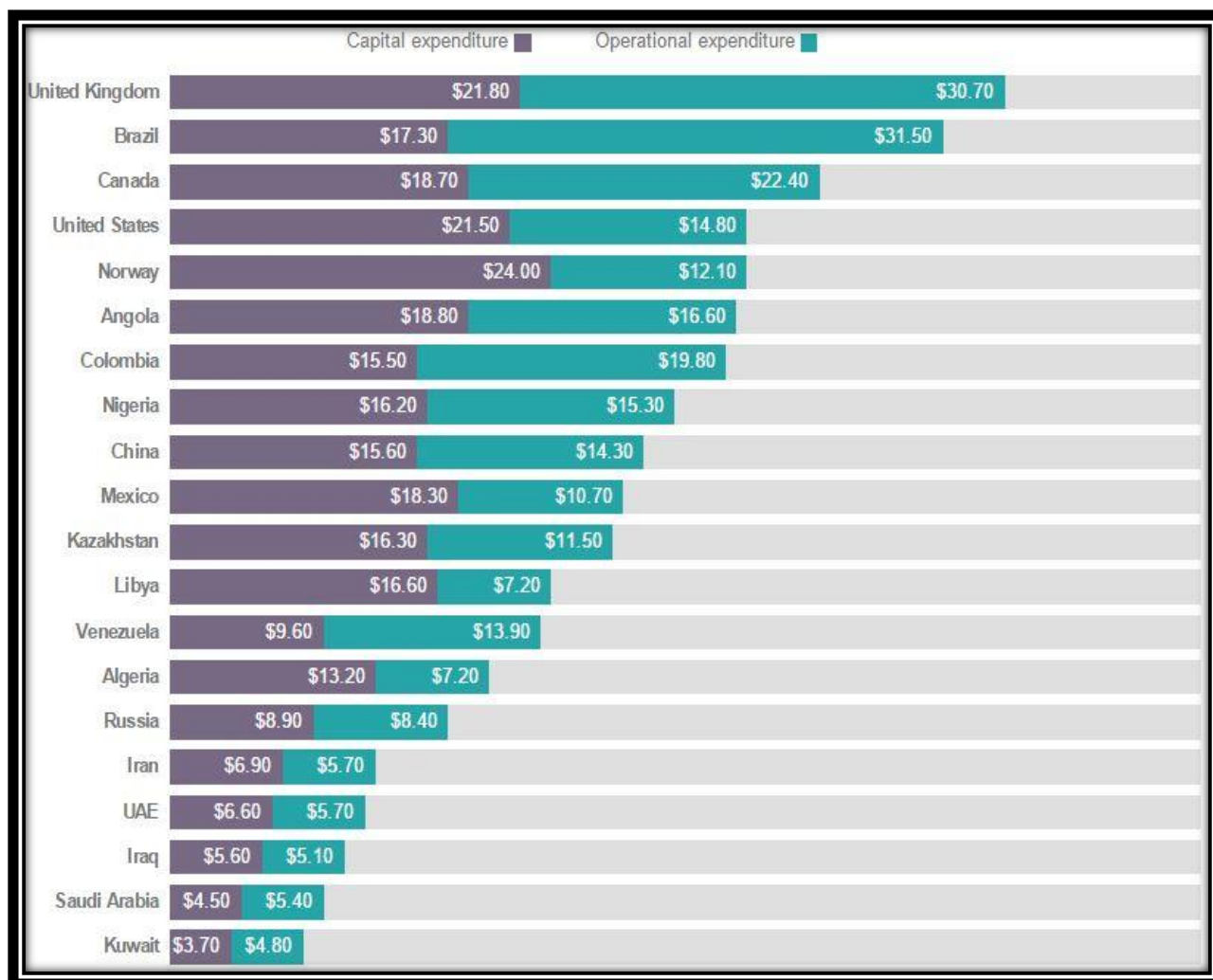

➤ هزینه های تولید: (Cost of Oil Production)

هزینه های تولید نیز دلیل دیگر کاهش و یا افزایش قیمت نفت می باشند. در حالیکه هزینه استخراج در خاورمیانه نسبتاً ارزان می باشد، نفت در ماسه های نفتی آلبرتا در کانادا با هزینه بالاتری استخراج و تولید می گردد.

The Price of Oil

Cost of Oil Production base on Capital Expenditure and Operational Expenditure

➤ آب و هوا: (Weather)

آب و هوا تاثیر مستقیم بر مصارف خانگی داشته بطوریکه مردم نیاز به گرمایش بیشتر نفتی-گازی پیدا می کنند و این امر موجب افزایش تقاضای بازار داخلی شده و در نتیجه قیمت های جهانی تحت تاثیر قرار می گیرد و افزایش می یابد. بهمین نحو، سرمایه گذاران با توجه به الگوهای مربوط به آب و هوا، با تفکر و اندیشه بهتری مدیریت بازار را انجام می دهند. در اینصورت، آنها می توانند قراردادهای خرید نفتی آتی را اگر مطابق انتظار آنها افزایش یابد و یا در صورت کاهش قیمت آن را به فروش برسانند منعقد کنند.

The Price of Oil

✓ دوره سرما: (Cold Spell)

لزوماً ارتباط مستقیم بین قیمت نفت و آب و هوا وجود ندارد. با این حال، در بازار معاملات آتی، شوک و تلاطم آب و هوا یا حداکثر دما تأثیری بر چگونگی تجارت نفت توسط بازرگانان و معامله‌گران این حوزه می‌گذارد. به عنوان مثال؛ هوای سرد غیر قابل پیش‌بینی و غیرمنتظره در آمریکا، باعث القا و الهام این موضوع به سرمایه‌گذاران گردد که تلاطم و کاهش بیش از حد دما باعث افزایش تقاضا و مصرف حوزه خانگی گردد و در نتیجه قیمت‌ها به سوی افزایش برود.

✓ دوره گرما: (Warming Up)

به طور مشابه، زمستان گرم می‌تواند باعث گردد سرمایه‌گذاران تدابیر و روش‌های دیگر را مد نظر قرار دهند. آنها ممکن است به این موضوع اعتقاد داشته باشند که زمستان گرم منجر به کاهش تقاضای نفت به منظور استفاده در بخش گرمایشی خواهد شد. لذا تأمین‌کنندگان نفت ناچاراً برای رهایی از بوجو آمدن مازاد تولید، روش‌هایی را به منظور ترغیب خرید نفت ارائه می‌دهند.

تأمین‌کنندگان و تولیدکننده‌های نفت در این مسیر حرکتی به دنبال سرمایه‌گذاری مناسب و کسب درآمد بیشتر می‌باشند. بنابراین آنها نفت را به صورت پیش‌فروش در زمانیکه قیمت‌ها بالاتر هستند عرضه می‌نمایند.

✓ واکنش بیش از حد و افراطی بازار: (Overreaction in the Market)

برخی تحلیل‌گران معتقد هستند سرمایه‌گذاران این بخش واکنش‌های زیادی را نسبت به تغییرات آب و هوایی نشان می‌دهند، زیرا ممکن است اصول بازار همیشه از نوسانات قیمت حمایت و پیروی نکند. با این حال، درک و مشاهدات عینی این است که در بازار دلالتان می‌توانند قیمت را بیش از اصول آن تحت تأثیر قرار داده و باعث تغییر قیمت‌ها گردند. در تلاش برای پیش‌بینی به منظور جهت‌دادن و مدیریت بازار آنها می‌تواند باعث افزایش یا کاهش شدید در یک دوره کوتاه از زمان در رابطه با معاملات آتی نفت گردند.

WEATHER

- Seasonal changes in weather affects the demand for oil.
- Extreme weather conditions (hurricanes, tornadoes, thunderstorms) can physically affect production facilities and infrastructure disrupting the supply of oil and induce pricing spikes.
- In 2005 Hurricane Katrina halted oil production along the Southern Gulf Coast of the United States

The Price of Oil

➤ رشد اقتصاد جهانی: (Global Economic Growth)

کاهش رشد اقتصادی که در کاهش سطح تولید جهانی نمایان می شود باعث می گردد میزان استفاده از نفت به عنوان نهاده اولیه بخش های مختلف اقتصادی کاهش یابد. کاهش استفاده از نفت منجر به کاهش تقاضای جهانی و پایین آمدن قیمت آن می شود. نکته قابل توجه دیگر در مورد رشد اقتصادی این است که برخی از کارشناسان، افزایش قیمت نفت را از عوامل مهم اثرگذار بر کاهش رشد اقتصادی دانسته اند و حال این کاهش رشد اقتصادی خود منجر به کاهش استفاده از نهاده های تولیدی از جمله نفت (برای تأمین انرژی مورد نیاز تولید) می گردد.

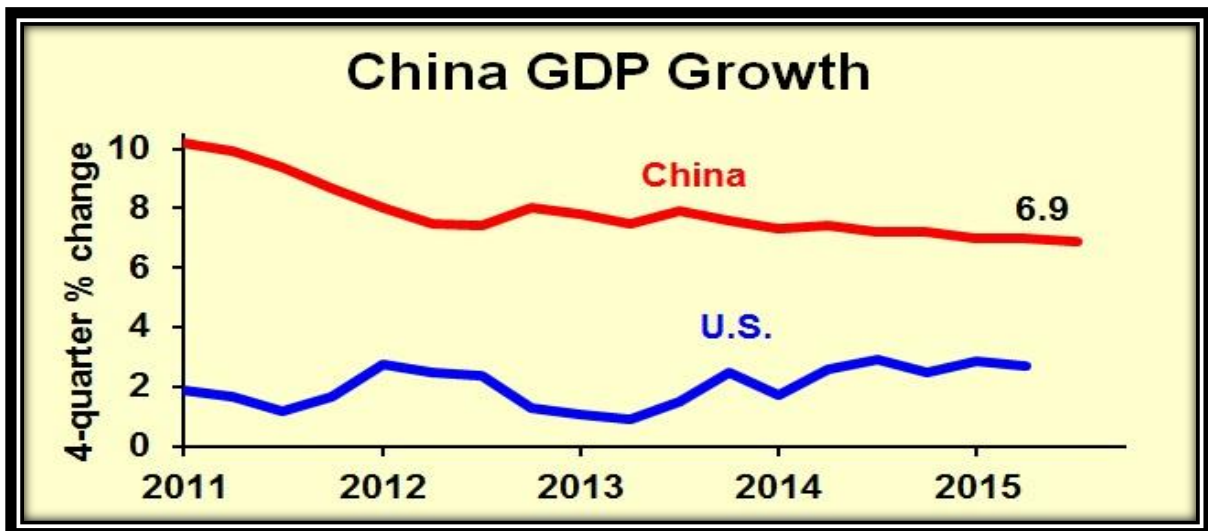
در واقع، رشد ضعیف تر به معنای تقاضای کمتر برای انرژی است . در شرایط عادی، کاهش قیمت جهانی نفت خام منجر به رشد بیشتر اقتصاد جهانی خواهد شد. در واقع، کاهش ۱۰ دلار به ازای هر بشکه نفت خام، معادل انتقال حدود ۰.۵ درصد از رشد ناخالص داخلی کشورهای صادرکننده نفت به کشورهای واردکننده نفت است. به این ترتیب، با توجه به افزایش مصرف، نفت ارزان تر سبب افزایش تولید و رونق اقتصاد خواهد شد . در واقع، پرسش اقتصادی اصلی این است که آیا قیمت های پایین نفت حاکی از کاهش تقاضا است یا ناشی از افزایش عرضه نفت خام از جانب تولیدکنندگان. در

The Price of Oil

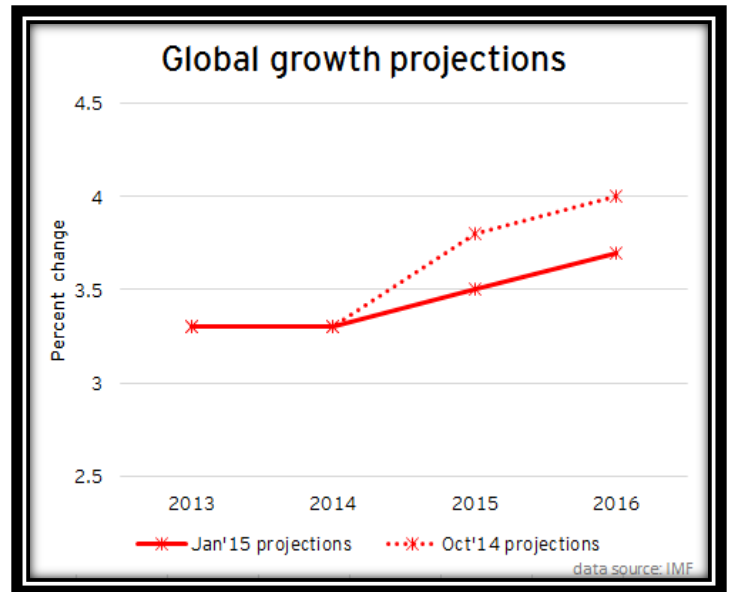
صورتی که پاسخ، کاهش تقاضا باشد، مایه نگرانی خواهد بود. به عبارت دیگر، در این صورت قیمت نفت نشانه کاهش روند رشد اقتصاد جهانی است. بنابراین، در صورتی که دلیل رکود اقتصادی، امور مالی (وامهای معوقه و غیره) باشد، نفت ارزان تر ممکن است رونق اقتصادی چندانی را به دنبال نداشته باشد. در واقع، ممکن است مصرف کنندگان درآمدهای خود را صرف بازپرداخت وام‌هایشان کنند. اساساً، قیمت ارزان تر نفت ممکن است در برخی از کشورها سبب افزایش خطر بروز رکود اقتصادی شود و چنین امری، مطلوب سیاستمداران نخواهد بود. از طرف دیگر، اگر عامل کاهش قیمت نفت، مزاد عرضه باشد، این امر بالقوه می‌تواند خبر خوبی محسوب شود. در واقع، به این ترتیب نفت ارزان تر نهایتاً می‌تواند منجر به افزایش مصرف در اقتصادهای بزرگ جهانی شود.

آنچه مسلم است، اقتصادی جهانی در حال حاضر وضعیت مساعدی ندارد. در ژاپن، تولید ناخالص داخلی در سال جاری کاهش یافته است. در آلمان نیز وضع به همین ترتیب است و احتمال بروز بحران اقتصادی در این کشور وجود دارد. (آمارهای اخیر پیرامون تولید صنعتی و صادرات در آلمان، حاکی از وخامت اوضاع در این کشور است). در ایالات متحده، اخیراً روند رشد سرعت یافته است، اما با توجه به استانداردهای تاریخی، روند بازایی توان اقتصادی در این کشور نیز ضعیف است. اخیراً صندوق بین‌المللی پول، برای چندمین بار در سال جاری نرخ رشد مورد انتظار خود از اقتصاد جهانی را در سال ۲۰۱۶ را کاهش داده است.

دلیل کاهش تقاضا مربوط به کشورهای بریکس است. چین که از سال ۱۹۷۵ تا ۲۰۱۵ همواره رشد اقتصادی بالایی داشته و در اغلب این سال‌ها رشد اقتصادی اش دو رقمی بوده است، در سال جاری شیب رشد اقتصادی اش کاهش یافته است که البته این مساله در مورد هند هم صدق می‌کند. همچنین روسیه که از جمله اقتصادهای روبه رشد بوده، به دلیل تحریم‌ها، دیگر آن رشد سابق را ندارد و برزیل نیز که زمانی در حال تبدیل شدن به پنجمین اقتصاد دنیا بود از داخل شکسته است. این مسایل همگی سبب کاهش تقاضا و در نتیجه کاهش قیمت نفت می‌شود.

The Price of Oil

➤ تضعیف دلار قیمت نفت را افزایش می دهد: (Weaker Dollar Rises Oil Prices)

قیمت نفت در بازار به دلار ارزش گذاری می گردد. بنابراین، زمانی که قیمت نفت افزایش یا کاهش می یابد در آن زمان می بایست به ارزش دلار در برابر ارزهای دیگر توجه نمود. بعنوان مثال؛ اگر یک پالایشگاه نفت در چین نیاز به خرید نفت خام داشته باشد، می بایستی درآمد خود را از ارز داخلی که یوان می باشد به دلار تبدیل کند. تولید کننده نفت مانند عربستان سعودی، به منظور پوشش هزینه های خود نیاز به تبدیل درآمدهای خود به ارز داخلی خود یعنی ریال سعودی را دارد.

خریداران بزرگ نفت با مراجعه مستقیم به تولیدکنندگان / فروشندگان نفت، نفت را با قیمت خوب و مناسبی خریداری می نمایند. چین منحصراً در این کار تبحر ویژه ای دارد و طبق توافقات نوشته شده معمولاً بجای پرداخت ارز قراردادهای به دلار آنرا به ارز رایج داخلی خود (یوان چین) پرداخت می نماید. بنابراین، اگر ارزش دلار به میزان ۱۰ درصد کاهش داشته باشد، ارزش قرارداد آنها به میزان ۱۰ درصد افزایش پیدا خواهد نمود. حتی اگر تغییری در ارز رایج در قرارداد ایجاد نشده باشد.

در واقع، این پدیده قابل توجه در کلیه کالاهائی که به دلار معامله و داد و ستد می گردند یکسان می باشد. از قبیل: فولاد، مس، طلا و نقره که در سال ۲۰۱۶ افزایش قیمت را تجربه کرده اند. این افزایش قیمت بدلیل کمبود و کسری این کالاها نمی باشد؛ بلکه صرفاً به دلیل کاهش و افت ارز مورد معامله آن می باشد.

The Price of Oil

در نمونه ای دیگر، قیمت نفت در مقاطع مختلف با تصمیم فدرال رزرو (Federal Reserve) مبنی بر ثابت نگهداشتن نرخ وجوه فدرال و در نتیجه کاهش ارزش دلار، افزایش پیدا نمود. متعاقب این تصمیم گیری، قیمت نفت برنت در هر بشکه به بیش از ۴۷ دلار همچنین قیمت نفت WTI به بشکه ای بیش از ۴۵ دلار رسید. این درحالیست که نفت برنت ایتالیل سال ۲۰۱۶ بشکه ای حدود ۲۶ دلار بوده است. حال با توجه به موارد مطرح شده این سوال پیش می آید که چطور فدرال رزرو بر قیمت نفت تاثیر می گذارد؟ و پاسخ این می باشد که بوسیله اتحاد (پیوستگی) بین نرخ بهره و تضعیف دلار. همانطور که می دانیم، نفت خام بین المللی به دلار معامله می شود. اگر قیمت دلار در مقابل ارزهای دیگر پایین برود، قیمت نفت از آن تبعیت خواهد کرد.

➤ نفت شیل: (Oil Shale)

شیل نفتی به هر صخره رسوبی که شامل مواد جامد قیری مانند است گفته می شود که به آنها کروژن (Kerogen) نیز گفته می شود. به نفت خام غیرمتعارفی که از این شیل های نفتی با کمک انحلال حرارتی، پیرولیز و یا هیدروژن دهی استخراج می گردد اصطلاحاً نفت شیل (Shale Oil) یا نفت کروژن گفته می شود. شیل نفتی به میزان کافی حاوی نفت است و می تواند بدون هیچ فرآیند اضافه ای بسوزد. نفت شیل (Shale Oil) در سال های اخیر به یکی از موضوعات مهم محافل انرژی تبدیل شده است. نفت شیل نوعی انرژی جدید نیست؛ بلکه شیل نفتی فقط منبع استخراج متفاوتی برای تأمین نفت نسبت به منابع معمول نفت خام محسوب می شود که نفت استخراجی آن را نفت شیل می نامند. با اکتشافات انجام شده تاکنون و البته با فناوری های امروزی در جهان نفت، کارشناسان نفت قابل استحصال از تمامی این ظرفیت خدادادی را تا ۳/۳ تریلیون بشکه برآورد می نمایند. با توجه به اینکه ذخایر نفت متعارف موجود

The Price of Oil

در کره خاکی حدوداً ۱/۳۸ تریلیون بشکه برآورد گردیده رقیب جدیدی برای تولیدکنندگان سنت است. اکتشافات تاکنون نشان داده‌اند که بیشترین میزان شیل نفتی در ایالات متحده قابل دسترس است که حدود ۶۲ درصد از منابع شل نفتی کره خاکی را شامل می‌شود. در جایگاه بعد از ایالات متحده آمریکا، کشورهای روسیه و برزیل قرار دارند و رتبه چهارم در اختیار داشتن منابع نفت شیل در اختیار کشور چین و سپس کانادا قرار دارد. هرچند که هنوز فن آوری کارآمدی برای استخراج نفت شیل به دست نیامده و با روش‌های امروزی آلودگی محیط زیستی و هزینه گزاف تقریباً ۶۰ دلاری برای هر بشکه نفت، این منابع را ناکارآمد جلوه می‌دهد، اما با توجه به افزایش قیمت نفت و سایر مشکلات نفتی در جهان، تولید نفت از شیل‌های نفتی روز به روز در حال افزایش است.

۹ کارشناسان نفتی معتقدند که ایالات متحده با توجه به دستیابی به فناوری جدید در استخراج نفت شیل‌ها حدود ۹ میلیون بشکه تولید می‌کند. ورود شرکت‌های نفتی ایالات متحده به چین و طرح ایجاد شرکت‌های بین‌المللی استخراج نفت شیل آمریکایی-چینی، خبرهایی است که در چند ماهه اخیر زنگ هشدار برای اعضای اوپک و حتی سایر تولیدکنندگان نفت و تولیدکنندگان گاز جهان بوده است. کشور چین معتقد است که می‌تواند از سال ۲۰۱۵ میلادی تولید نفت شیل خود را مؤثر در بازار جهانی نفت بیابد. قابل توجه اینکه کشورهایی چون برزیل، آرژانتین و فرانسه نیز در حال بررسی‌هایی در این زمینه هستند. اینها همه نشان می‌دهد که نفت حاصل از شیل‌های نفتی بازیگر بزرگی برای آینده جهان نفت می‌تواند باشد و این موضوع باید مورد توجه مسئولان نفتی همه کشورها قرار گیرد. در مورد کشورمان ایران نیز اخیراً اکتشافات قابل توجهی در این زمینه انجام شده است که اخبار کشف معادن عظیم نفت شیل در ایلام از آن دست است. البته پیش‌بینی می‌شود که استان قم و خراسان جنوبی نیز دارای منابع گسترده شیل‌های نفتی و گازی باشند. اما این موضوع کافی به نظر نمی‌آید و می‌بایست نگاه جدی‌تری به این موضوع داشت. در صورتی که استخراج نفت از معادن شیل‌های نفتی معمول گردد، تولیدکنندگان فعلی نفت جهان و از جمله ایران در فروش نفت خود دچار بحران خواهند شد، تولیدکنندگان نفت افزایش خواهند یافت و به دلیل گسترده بودن منابع نفتی شیل و کمبود موجودی ذخایر معمول نفت، آینده کشورهای نفتی فعلی به خطر خواهد افتاد. قابل ذکر است که موضوع شیل‌های مواد آلی فقط به موضوع شیل‌های نفتی ختم نمی‌شود و شیل‌های گازی نیز موضوع مهمی است.

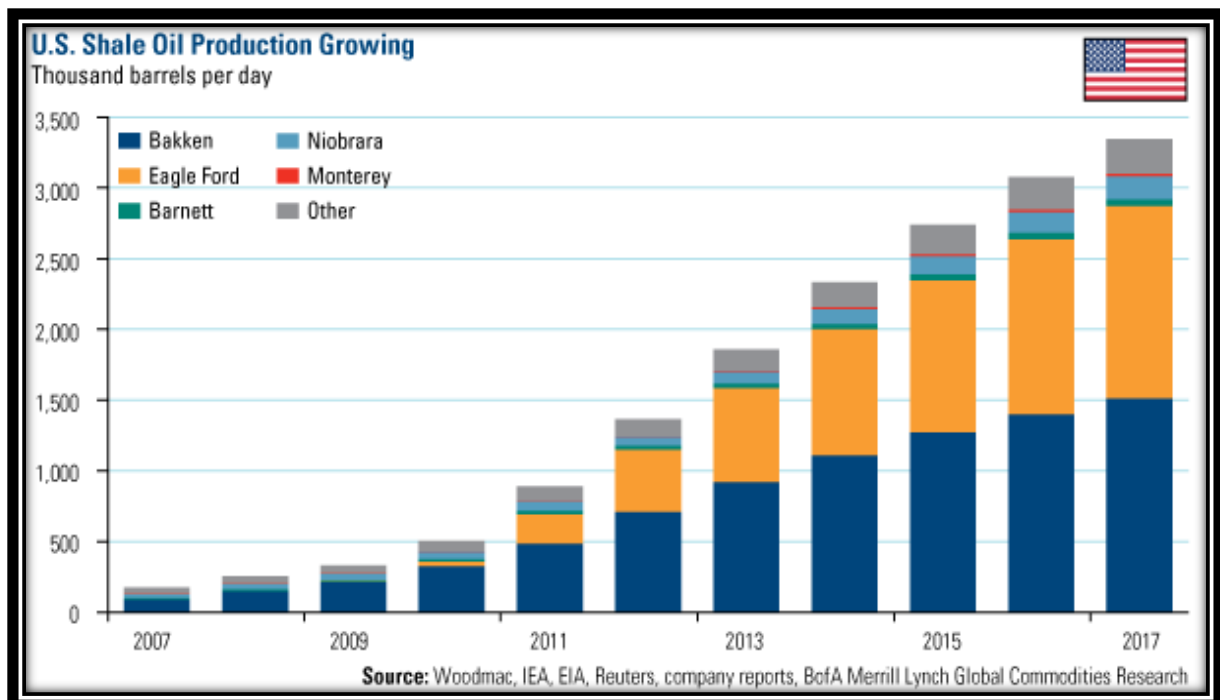
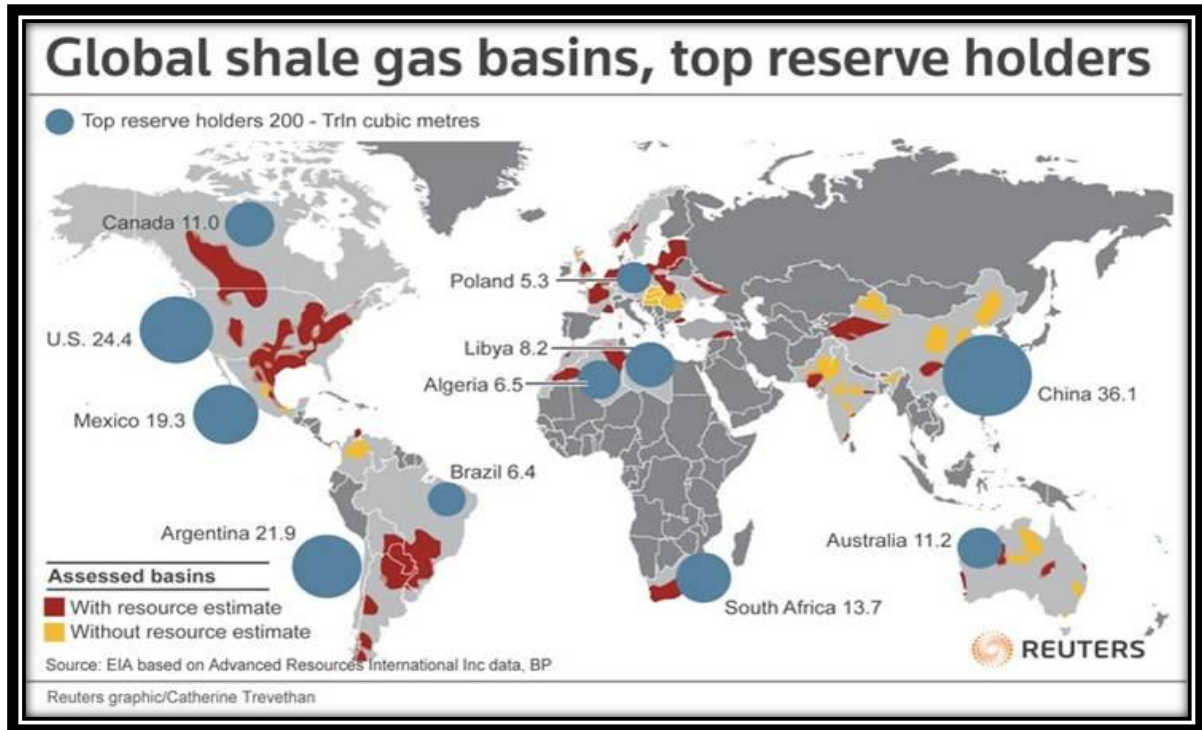
این نفت در جاهای مختلف دنیا قیمت‌های متفاوت دارد. قیمت نفت شیل در برخی مناطق کانادا ۷۰ دلار، در آمریکا تا ۶۰ دلار و یک کشور دیگر که این نوع نفت را تولید می‌کند و کسی هم به آن توجه نمی‌کند چین است که قیمتش در آنجا ۸۰ دلار است.

قیمت نفت شیل مساله تکنولوژی است و باوجود قیمت زیاد آن به دو دلیل نمی‌توان از تولید آن صرف نظر کرد؛ نخستین دلیل سرمایه‌گذاری‌هایی است که در این زمینه صورت گرفته و مجبور به تولید آن هستند و دلیل دوم به این سبب است که شرکت‌های کوچک (SMES) که توان مالی اندکی هم دارند

The Price of Oil

در صورت عدم تولید نفت شیل ورشکسته خواهند شد. این دلایل سبب می شود که با توجه به تولید نفت شیل عرضه زیاد شده و قیمت نفت پایین بیاید.

The Price of Oil

➤ موجودی نفت و میزان ذخیره سازی آمریکا: (US oil inventories and storage space)

به دلیل اینکه ذخایر نفت آمریکا جزء ذخایر استراتژیک جهانی محسوب می شود ارتباط و تاثیر گذاری بالایی بر قیمت نفت جهانی دارد. بر این اساس اگر میزان این ذخایر کاهش یابد در نتیجه میزان تقاضا افزایش یافته و قیمت نفت تحت تاثیر قرار می گیرد.

لذا می توان گفت: میزان ذخایر نفت آمریکا بعنوان یک شاخص شناخته می شود. میزان ذخیره سازی تاثیر گذاری مستقیم بر قیمت نفت دارد. اگر تمامی فضاها و مخازن ذخیره سازی فول باشند نمی توان نفت تولیدی جدید را ذخیره نمود، که این موضوع باعث کاهش قیمت های جهانی نفت می گردد.

➤ مسائلی ژئوپلتیک: (Geopolitical Risks)

عموم مسایل ژئوپلتیک حول محور خاورمیانه می گذرد. این بدان دلیل است که سه منبع از چهار منبع اصلی نفت جهان در این منطقه قرار گرفته است. این سه منبع در کشورهای ایران، عراق و عربستان سعودی واقع هستند که هر کدام دستخوش مشکلاتی بوده اند.

عراق کماکان دچار درگیری ها و جنگ های داخلی است و صنعت نفتی آنها هدف خرابکاری ها قرار می گیرد و تولیدشان بسیار کمتر از ظرفیت آن است. از دیدگاه جهانی برنامه هسته ای ایران هم جزو مسایل مرتبط با نفت قرار می گیرد و تحولات و گفت وگوها و نتیجه گیری های مرتبط با این موضوع در حرکت دادن قیمت تاثیر گذار است. عربستان سعودی بزرگ ترین تولید کننده نفت نیز با مسایل گوناگون سیاسی دست و پنجه نرم می کند. در ظاهر قدرت خاندان سعودی و داشتن رابطه های موثر و همچنین کنترل و در دست داشتن دستگاه های امنیتی و قدرت سیاست گذاری بر ذخایر نفتی آنها است که خود پایداری و ثبات را نمایش می دهد. ولیکن در حقیقت آن گونه که به نظر می رسد نخواهد بود و ما شاهد بروز تغییراتی دیگر در آینده خواهیم بود.

The Price of Oil

با توجه به تمامی شرایط گفته شده، این گونه به نظر می‌رسد که بازار نفت کماکان آشفته خواهد ماند و فشار بیشتر در جهت افزایش قیمت و نه کاهش آن دیده خواهد شد.

دلیل ژئوپولیتیک دیگر کاهش قیمت نفت، کم رنگ شدن نقش داعش است. این گروه که زمانی از موصل که دومین شهر بزرگ عراق است تا رقه در سوریه که در کرانه های دریای مدیترانه قرار دارد را در اختیار داشت و در این شهر فرآورده های پالایشگاه را به ترکیه می فروخت همچنین پالایشگاه بیجی را نیز در تصرف خود درآورده بود با پیشروی نیروهای عراقی و قدرت گرفتن تدریجی ارتش سوریه و مخالفان میانه روی دولت این کشور از نفوذش به میزان زیادی کاسته شده است.

دلیل پنجم تلاش روسیه برای افزایش تولید خود برای مقاومت در مقابل تحریم های امریکا و اروپا است. البته اروپایی ها در تحریم این کشور نقشی دوگانه دارند و برخی کشورها مانند آلمان خود را از این قضیه کنار کشیده اند، همچنین روسیه در حال فروش گاز به چین و ژاپن نیز هست.

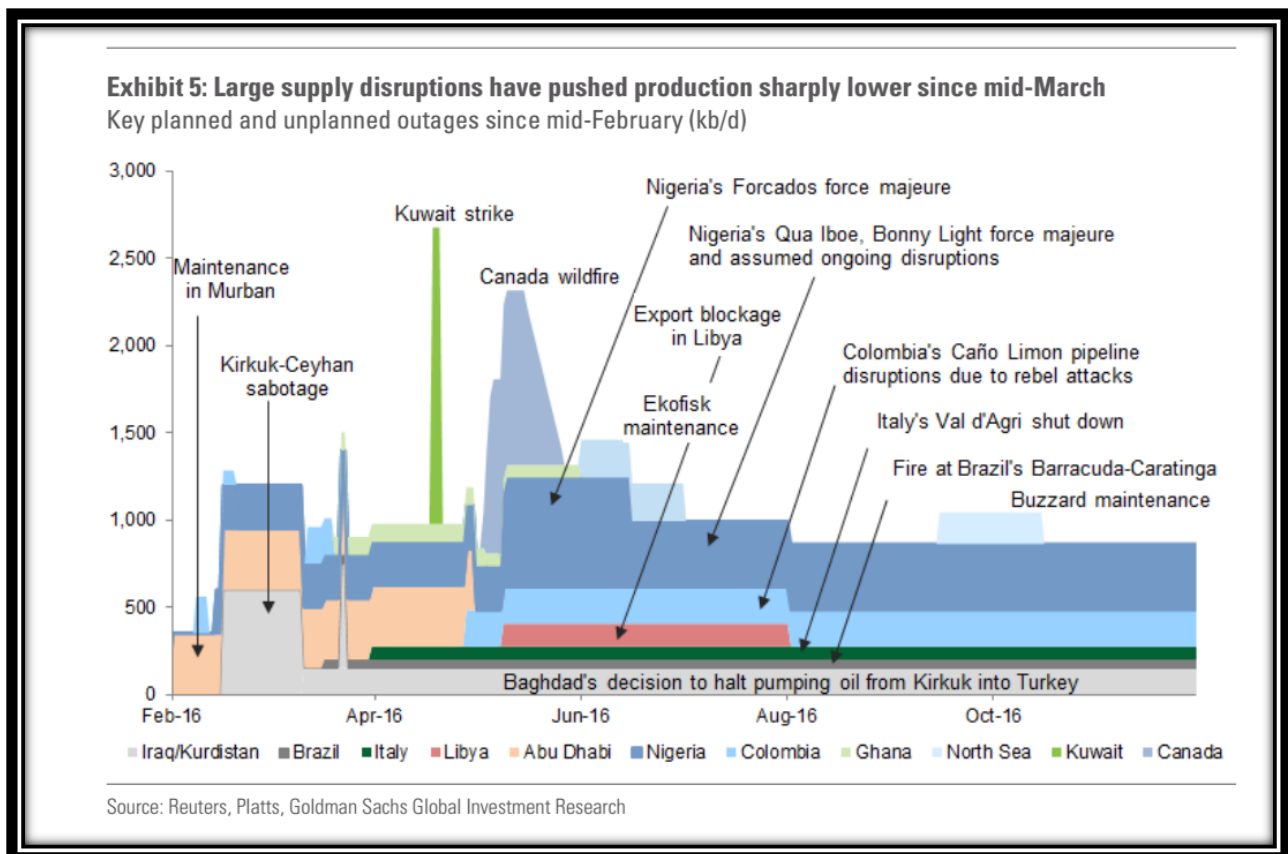
➤ اختلال در تامین: (Disruption in Supply)

اختلال در تامین و عرضه نفت در سرتاسر جهان به دلیل عواملی اعم از تروریسم، اعتصاب، خرابکاری یا عدم تعمیر و نگهداری بوجود می آید که از دلایل اصلی نوسانات قیمت نفت هستند. در کل، "اختلالات برنامه ریزی نشده" زمان اطلاق می گردد که بیش از ۲.۵ میلیون بشکه نفت از چرخه تولید و عرضه خارج گردد. بدیهی است، با اینکه تا کنون این عامل به ندرت گزارش شده است، اما زمانیکه قیمت نفت پائین باشد، انتظار اختلال نیز وجود خواهد داشت. این عامل بیشتر توسط عامل انسانی رخ میدهد تا یک عامل اقتصادی. با درآمد پائین نفت، تولیدکنندگان میزان کارکنان و سطوح مختلف عملیاتی و اجرائی خود را کم می کنند. تعمیر و نگهداری نسبتاً پرهزینه تمام میشود و در برخی از نقاط جهان اینکار به سادگی به تعویق می افتد.

The Price of Oil

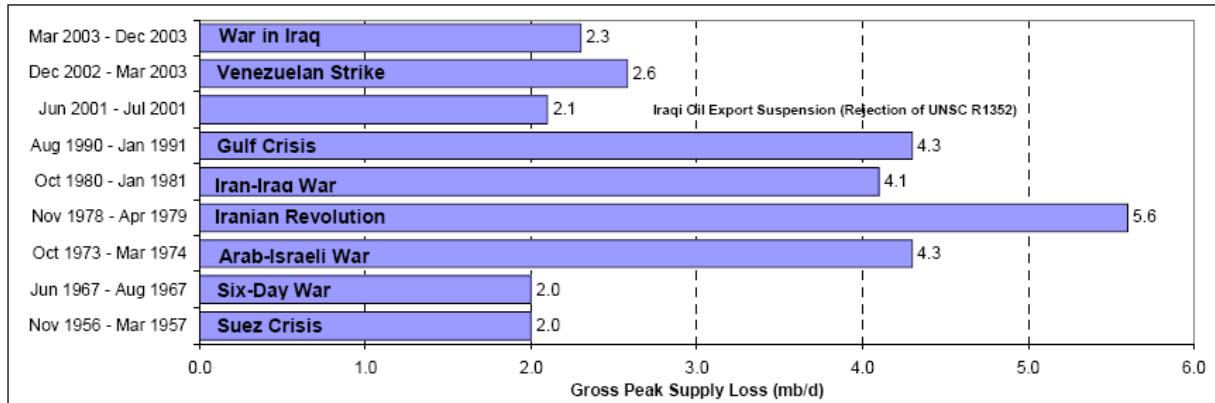
اختلال در عرضه نفت در سراسر جهان اعتماد سرمایه گذاران را کاهش میدهد. بعنوان مثال؛ در برزیل، یک آتش سوزی در سکوی نفتی فراساحل P-48 باعث گردید از مدار تولید خارج شود. در این مورد، آن را ادعا شده است که نگرانی های ایمنی بارها و بارها نادیده گرفته شد است. در غنا نیز چند سکوی دریایی برای تعمیر و نگهداری از مدار خارج هستند. در نهایت توجیهاتی نیز بابت اختلال در عرضه نفت کانادا به دلیل آتش سوزی وجود دارد. بسیاری از خطوط لوله به دلیل احتیاط و کاهش بسته شده است،

در مجموع با توجه به موارد مذکور، در برخی از مقاطع زمانی اختلالاتی در تولید و عرضه نفت بروز یافته که بعضی از آنها توسط عامل انسانی بوقوع پیوسته است که دلیل آن ایجاد تغییر در قیمت نفت می باشد.

The Price of Oil

Figure 1: World Oil Supply Disruptions

جمع بندی:

تمامی دلایل مذکور ممکن است چکیده ای باشند که هر کدام جزء عوامل تاثیر گذار بر قیمت نفت باشند. اما باید در نظر داشت که هیچکدام از آنها همیشگی و با دوام نبوده. بدین معنا که در شرایط، زمان و مکان مختلف امکان بوجود آمدن هر اتفاقی که منجر به ایجاد نوسان در قیمت نفت گردد دور از ذهن نمی باشد. علاوه بر این، این متغیرها با تنوع زیاد و بعضاً غیر قابل حلی که دارند ایفای نقش می کنند. با این حال، این مورد غیر قابل انکار می باشد که تجدید حیات در قیمت نفت همیشه وجود دارد و به نوعی قیمت تعادلی خود را حفظ خواهد کرد.